

SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓ HIVATAL

hová a dolgozatok
és előfizetési pénzek
küldendők:

Kolozsvár, Ref. Theologia
2. számú lakás.

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület „egyházi értekezlet”-e támogatásával
Szerkesztik:

Nagy Károly,

Vajda Ferencz,

ref. theol. tanár, felelős szerkesztő.

sz.-lónai pap, főmunkatárs.

Megjelenik minden vasárnap egy íven.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . 4 korona. Negyedévre . . . 1 korona.
Félévre . . . 2 korona. Egy szám ára . 10 fillér.

Szives kérelem.

Lapunk azon előfizetőit, kik csak október 1-ig fizették ki a lap árát, kérjük, hogy az év hátralévő részére, december 31-ig járó 1 (egy) korona díjat beküldeni sziveskedjenek.

Kérjük azokat a hátralékosokat is, kik az eddig letelt időre vagy annak egy részére sem fizettek, hogy hátralékukat beküldeni legyenek szivesek.

A kiadóhivatal.

Szántunk és vessünk a léleknek is.

Betakarítottuk mult őszi vetésünket. Reménységgel végeztük az aratást, nagy volt a fáradságunk, de Istenben vetett bizodalunk megengedé, hogy a fáradság veritékeit letörölhessük.

Ha talán a termés itt-ott nem volt olyan, mint aminőt munkánk után reméltünk, ne essünk kétségbe, mert a mennyei jó Atya majd kipótolja jövőre azt, amit az idén nem kaphattunk meg. Kipótolja, ha úgy élünk, hogy életünkkel kiérdemeljük a mennyei Atya jóságát, ki ugyan nem válogat a személyekben s osztogatja az ő áldásait jókra és gonoszokra egyaránt, de edesebb a munka jutalma s értékesebb, ha megnyugtat lelkiismeretünk, hogy úgy éltünk, mint azt a törvények az Isten képére és hasonlatosságára teremtett embertől megvárják, megkövetelik.

Most már ismét ősze hajlik az idő. Itt-ott a fák aszott levelei már hirdetik az enyészetet, de éppen ebben az enyészetre emlékeztető időben

végezzük azt a munkát, mely hangosan hirdeti a feltámadását annak a parányi búzaszemnek, mely élettelennek látszik, mely okos lélekkel nem bír.

Milyen lesz ennek a magnak a feltámadása? Az az Isten mindenhatósága mellett első sorban tőlünk, emberektől függ; attól nevezetesen, hogy miként készítettük elő a talajt, a szántóföldet? Megadtunk-e neki mindent, ami a gabonaszemből fejlődő növény táplálására szükséges? Ugarolással, keveréssel kellőképpen irtogattuk-e az ártalmas gyomok magvait? Trágyázással képessé tettük-e a földet arra, hogy a növényt dús fejlődésnek indítsa?

Ha mindezekre a gondos mezei munkás megnyugtató «igent» mondhat, úgy hadd hangozzék a hívők ajakán a buzgó ének:

«Vetünk uram reménységgel,
Hogy majd arassunk bőséggel,
Elhintjük a magokat,
De Te áldd meg azokat!»

E hittel, e reménységgel nyugodtan pihenhetünk a télnek napjain s gyűjthetünk erőt majd akkorra, mikor az aranykalász ismét a sarlót adja kezeinkbe. Lesz aratás . . . de ez az aratás a test számára hozza meg a szükséges táplálékot.

Az ember azonban Isten képére teremtett lény, kinek lelke is van s a léleknek is szüksége van táplálékra; nem ugyan kenyérre, húsrá, vízre, hanem Isten szent igéjére, mely nélkül oly sivár, kopár az ember élete, mint a parlagon heverő szántóföld.

A lélek számára is vetnünk kell s e vetésre annál inkább kell nagy gondot fordítunk, mert annak csak egyszer leszen aratása akkor, mikor a mennyei Atya édes mindnyájunkat kiszólítand

az élők seregéből. Akkor, aki *vetett* a léleknek, arat örök életet!

Jóság, becsületesség, szelidség, jámborság, vallásosság, okosság s más hasonló erények azok, melyek a lelket ékessé tehetik. Ezek az erények ama növények, melyeknek magvait korán el kell vetetnünk a gyermeki lélekbe, hogy elég ideje legyen a növénynek a minden szépre és jóra fogékony gyermeki lélekben fejlődni, hogy ezek az erények akkorra, mikor az ifjú református egyházunknak önálló tagja lesz, már gyümölcsöt hozzanak és pedig az igazi vallásosságnak legédesebb gyümölcsét.

A mi református vallásunk a tiszta, nemes szivekben találja otthonát, azért is szent kötelessége minden igazi református embernek, hogy gyermeke lelkének kiműveléséről gondoskodjék.

Református egyházunknak hű segítő társa az iskola.

Ugy jutott ez eszembe, hogy látom az ősi vetés körül szorgalmaskodó mezőgazdákat s tudom, hogy csak nem régiben nyitlak meg az iskolák, hol meg a lélek számára vetetik a soha el nem enyésző kincseket. A kettős vetés kezdetének ideje ennél fogva csaknem összeesik.

A mint azonban a föld csak úgy termi meg a magot, a mindennapi kenyeret, ha a talaj a vetéshez kellőleg elő van készítve: úgy a lélekben is csak úgy indulnak csirázásnak az erények magvai, ha a talajt itt is kellőleg előkészítjük, megműveljük, a gyomot kiirtogatjuk, hogy a mikor a vetés ideje eljön, azaz az iskolába kerül a gyermek, a lélekben mindazon kellek meg legyenek, melyek a szántóföldben is az elvetett mag fejlődését biztosítják.

A lélek illetén megművelése, előkészítése, nekünk szülőknek a kötelességünk, kiket Isten gyermekkel áldott meg, azoknak érezniök kell, hogy a mindennapi kenyér megszerzésén kívül még van egy igen fontos, el nem engedhető kötelességük: a gyermek lelkének kiművelése.

Nem kell ide nagy tudomány, csak a szülőknek becsületes életmódja.

A mint az ártatlan csecsemő édesanyja emlőjéből szívja a testi fejlődéshez szükséges táplálékot, azonképpen szívja a szülők példájából a lelki fejlődés csiráját.

Ha a gyermek csak a szépet, a jót, az igazi vallásosságot látja a napnak minden percében, ha Istenfélelmet, emberbecsülést lát a szülők részéről, már megtett a szülő mindent, a mivel a lélek talaját megművelte az iskolában kezdődő vetés számára, akkor a gyermek lelke olyan kincseket gyűjt, melyek a szülőknek örömet, boldogságot szereznek. Már pedig, midőn az élet terhei napról-napra szaporodnak, igazán nagy lelki megnyugvást a szülőnek, ha gyermekeiben boldogságot lát. Könnyebb lesz így a teher hordozása, mert a lelkiismeret mindig ott van csendesítőnként, vigasztalónkként, ha kötelességeinket teljesítettük.

Azután, ha az iskolába adjuk gyermekeinket, csak azt tegyük, hogy a lélekben csirázásnak induló vetést figyelemmel kísérjük, a gyomot,

mely a föld terményei között is szokott burjánzani, gondosan irtogassuk. Példánkkal mindig követendő mintaként álljunk a józan református vallásosság követésében.

Igaz, hogy ujabban sok helyen voltunk kénytelenek iskoláinkat állami kezelésbe átadni, de ezek az iskolák is a józan felvilágosodásnak terjesztői, ez pedig a mi református vallásunknak nem árt, mert ott van a legfontosabb eszközünk: a szülők példája. Mig ez követendő mintaként áll a gyermek előtt, addig nem félhetjük vallásunkat sem kísértéstől, sem ördögtől, sem pokoltól, mert a lélek talaja olyan művelést kapott, mely Isten oltalma alatt a legszebb kincseket termi meg.

Azért azzal végzem soraimat, hogy a mikor a testnek vetünk, ne feledkezzünk el a lélek veteményéről sem s ha a testnek táplálására szükséges veteménynek jól trágyáztunk és jó mélyen szántottunk, műveljük a gyermek lelkének talaját is jó példaadással s akkor vidám lélekkel énekelhetjük:

*»Mint elkészült föld a magot,
Ugy szívünk az igazságot
Teremje meg bővében
Itt, az erény földében.«*

Zoványi Lajos.

„A kolozsvári Vasárnap.”

(Válassz egy pápista támadásra.)

(Harmadik közlemény.)

Azt mondja továbbá Ágoston ur, hogy *«az egyház nem fél a szentírástól, hiszen szent szertartásainak minden kis részecskéje a bibliából van véve, minden hitigazságot abból bizonyít.»*

Ágoston urnak arra az állítására, hogy a pápás egyház nem fél a szentírástól, az előbbi közleményben már megadtam a választ s kimutattam, hogy bizony fél s hogy féljen tőle, arra alapos okai vannak. Arról azonban nem tehetek, ha a pápás egyház ebbeli félelme eloszlátására különleges «gyógyszereket» veszen igénybe. Ugyanis, ha egy felvilágosodott pápista így mer gondolkozni: *«Helyettem senki sem hihet, tehát nekem kell utánna járni, hogy én mit hiszek és jól hiszem-e, s igazán tanítja-e az az egyház, melynek én is tagja vagyok? Ugy, de ha éppen azt a könyvet vesz ki az én kezemből, a melyben egyedül van megírva, a mit én hiszek, miből lehetek én bizonyos hitem felől?»* s kezébe veszi a szentírást, egyháza azonnal kész a megnyugtató felelettel: *«A szentírás olyan, mint a gyógytár, melyben mindenféle gyógyszerek vannak, de oly szerek is, melyek ártalanul nagy adagban véve, egyenesen árthatnának. Orvos szükséges tehát, ki az egyes szerek erejét ismeri, az illő vegyítést érti és a kellő mennyiséget kijelöli, valamint a beteg természetét is ismeri. Az orvost pedig az egyház képviseli. Mit higgy és mit ne higgy, azt az egyház rendeli el. Jó katolikus keresztény megnyugszik azon.»*

Igy nyugtatja meg a pápás egyház hiveinek világosság után epedő lelkét. De hát velünk protestánsokkal semmiképen sem bir. Mi a szó igazi értelmében «*csalhatatlanok*» vagyunk. Persze! Mi ismerjük az orvost s tudjuk azt is, hogyan keveri össze illő vegyítéssel az egyes szereket és milyen módon adja be a kellő mennyiségben a jámbor lelkeknek, hogy elmenjen a kedvük örökre «az egyedül idvezítő egyház» csalhatatlan tanításainak szabad vizsgálásától.

Ne csodálkozzanak kedves olvasóim, ha Ágoston ur a bölcs orvos szerepét vévén át, egyháza «szent szertartásai minden kis részecskéjének» a szentírásból való bebizonyítását a fiókjában felejtí s annál inkább igyekszik a *bérmálás, az oltárszentségben a Krisztus testi jelenléte, a szent misécáldozat, a gyónás, az utolsó kenet, az egyházi rend s a szent házasság, tehát a «protestánsoktól tagadott hittételek»* isteni eredetét kimutatni. Vagy mint Ágoston ur mondja: «Ha Adár ur nem restelli a munkát, a szentírás egy néhány helyére ráutalok, melyből a protestánsoktól tagadott hittételeink az utolsóig csalhatatlanul beigazolhatók.»

Mivel a munkát nem resteltem, felveszem a harcot. Egyedüli fegyverem a biblia.

1-) A bérmálás.

«A bérmálásra — írja Ágoston ur — az Ap. csel. 8. r. 14. verse oktat.»

Erre a ráutalásra elővettém a szentírást, felütém a hivatkozott helyen s ott ezeket olvastam: «*Mikor pedig hallották volna az apostolok, a kik Jeruzsálemben valának, hogy Samaria bevette volna az Isten beszédét, küldték azokhoz Pétert és Jánost.*» Elolvastam kétszer, háromszor, de Isten látja lelkemet, igazán nem tudtam kitalálni, hogyan oktathat engem ez a vers a bérmálásra. Ekkor ez a gondolat ötlött elmémbe, hátha Ágoston urat cserbenhagyta ezúttal «a csalatkozhatatlan tanítói hivatal isteni tekintélye?» S íme csakugyan kiderült, hogy Ágoston urat is utólérte V. Sixtus pápa végzete. Rosszul idézett! Ugyanis a 15. 16. és 17. versek világosítottak föl engem affelől, a mit Ágoston ur a 14-ik verssel akar beigazolni. Ezek a versek így szóllanak: «*Kik mikor oda mentek volna, könyörgének azokért, hogy Szent Lelket vennének. Mert ez még senkinek azok közül nem adatott vala az Ur Jézus nevébe. Annak utánna kezeiket fejekre vették és öbnek azok Szent Lelket.*»

Ezekben a versekben egy szó sincs a bérmálásról. És ha nincsen, akkor miért alapítja a pápás egyház ezekre a versekre a bérmálást? Azért, mert azt hiszi, hogy a *bérmálás által ép úgy közli a Szent Lelket a megkeresztelttel, mint Péter és János apostolok a megkeresztelt samariaiakkal.* Vagy bővebben kifejtve: «A bérmálás az a szentség, melyben a megkeresztelt a püspöknek kéz föltétele, olajkenése és imádsága által a Szent Lélektől megerősítetik, hogy hitét állhatatosan vallja és a szerint éljen s akként hajtatik végre, hogy a püspök ráteszi kezét a gyermek fejére, imádkozik és szentelt olajjal kis

keresztet csinál homlokára, aztán egy kissé megüti az arcát.» Így tanítja ezt a pápista katé.

Ezek után a pápás egyház bérmálása és az idézett versek összehasonlítása alapján kimondhatom, hogy:

1. A bérmálás *nem szentség*, mert a mint a 14-ik vers igazolja, nem a Jézus küldötte Péter és János apostolokat Samariába a Szent Léleknek a megkeresztelkedtekkel való közlése végett, hanem apostoltársaik. Már pedig csak az olyan vallásos cselekvényt nevezünk szentségnek, a melyet maga Jézus rendelt

2. A pápás egyház *más rendben* szolgáltatja ki a Szent Lelket, mint a hogy az apostolok tették. Ugyanis a pápista püspök előbb felteszi kezét a megkeresztelt gyermek fejére s azután imádkozik; ellenben az apostolok előbb imádkoztak, azután vetették kezüket a Jézus nevébe megkeresztelkedtek fejére s úgy vőnek azok Szent Lelket. Ezt bizonyítja a 15. és 17. vers.

3. A pápás egyháznak *eszközei* is eltérők az apostolokéitól. Az apostolok által használt imádságot és kézrátételt megtartotta ugyan, de előveszi a nála nélkülözhetetlen szentelt olajat s abból a püspökkel kis keresztet csináltat a gyermek homlokára s aztán egy kissé arcul is ütteti. Az olaj és arculütés által való Szent Lélek közlésnek «*csalhatatlanul*» ellene mondanak az idézett versek.

4. A pápás egyház a Szent Lélek közlésének *cséljára* nézve is eltér az apostoloktól. Ugyanis az apostolok azért közölték a Szent Lelket a Samariabeliekkel, mert abban még egyikök sem részesült, ellenben a pápista püspök azért közli a Szent lelket, hogy a megkeresztelt gyermeket megerősitse «a hitvallásban», vagyis «jó katolikus» maradjon.

Adár.

(Folytatása következik.)

Keresi az Istent.

Ujságolják itt is, ott is az emberek:

Öreg Balogh Áron halálosan beteg.

Egész teste mintha izzó tűzben égne,

Fajszónak az ajkán se' hossza, se, vége.

Mikor e nagy kintől a teste kifárad

Almodik még gyötörőbb, még kinosabb álmat.

A testi kinját is alig lehet nézni,

De még szörnyűbb lehet, mi a lelkét tépi.

Mondják itt is, ott is: öreg Balogh Áron

Nem igaz emberként élt ám a világon.

Gyűjtötte a vagyont, mindig többet, többet.

Lábanyoma után hullottak a könnyek,

Hány embert kijátszott, be sokat megrontott,

Még az arváról is lehuzta a rongyot.

Irgalmat nem ismert soha a szívébe',

Örökké éhes volt a vagyounra, pénzre.

Hogyha olykor-olykor mondogatták néki:

Só lenne talán az Istenre is nézni!!

*Dölyfösen szegte meg kövér, vastag nyakát:
— En nem hallottam még sohasem a szavát,
Sohasem kerestem, de nem is találtam
Akármerre mentem, akármerre jártam,
Nem is adott semmit, de én nem is kértem,
U nála nélkül is elég sokra értem!!*

*Igy éltél így éltél, öreg Balogh Áron!
Hogy esel most átal a nagy számadáson?
Isten nélkül folyt le idáig az élted,
Az eget nem láttad csak a rögöt nézted,
Ahol kincset láttál, azt összekapartad,
Egyiktől kicsaltad, másiktól elmartad,
Az egész világot fel akartad falni...
... Élni élhettél így — de nem tudsz meghalni!*

*... Öreg Balogh Áron halálosan beteg,
Éjjel, nappal gyöttrő kínok közt hentereg
A testi kínját is alig lehet nézni,
De még szörnyűbb lehet, mi a lelkét tépi.
Tudós földi doktort hívatnak hozzája
— Ha tudna valami orvosságot rája —
«Az én tudományom nem ér itt már semmit,
Itt már egyedül csak a jó Isten segít!»*

*Feleszmél a szóra öreg Balogh Áron:
A jó Isten?? ... Hol van?? Hát merre találok??
Sohasem kerestem, sohasem is kértem,
Nem ismer az engem, mit is tenne értem?
A jó Isten segít?? — Akkor nekem végem!!
Hol is találnám meg, most e sötét éjben?
Az utat se' tudom, hol, merre keressem?
Ha volna valaki, ki hozzá vezessen!!*

*A jó Isten segít?? Keresem!! ... Keresem!!
Vajjon tud b' röllam? Ó vajjon megtelelem!!
Vajjon eljő hozzám, hogyha megtalálom?
Oh, vajjon édes lesz-e akkor az álom?!!
... Mikor az ablakon benézett a hajnal,
Nyugodott az ágyán, csendes, boldog arczczal,
A szeme lehunyva, keze összetéve...
... Meglelte az Istent s Isten eljött érte.
(Érkávás.) G. Diószeghy Mór.*

A magyar protestánsok gyűlése Miskolczon.

II.

A M. P. I. T. választmányi- és közgyűlése. Ismerkedési estél. Istentisztelet és diszgyűlés, Közébdé.

Az ut porát alig rázták le magukról a vendégek, d. u. 3 órakor a M. P. I. T. választmányi ülése kezdődött. Itt határozottatott el, hogy ez évben Luther három fontos, reformációit indító munkája jelenik meg magyar fordításban. A jövő évben pedig Kálvin Jánosnak a «Keresztýén valás alapvonásai» című munkája fog kiadatni magyar nyelven. Ezekhez járul Barde genfi tanárnak «Mária és Mártha» cz. szép munkája fordítása, különösen a nők számára. Mily szép lesz, ha majd minden református ember asztalán ott

lesznek e könyvek s olvasgatják a család tagjai estvénként. Reméljük is, hogy a kik szeretik a jó olvasmányokat, megveszik e könyveket!

A közgyűlést Gyurácz Ferencz luth. püspök, elnök nyitotta meg egy szép beszéddel. Ebben arra mutatott rá, hogy a vallás s különösen a protestáns keresztýén vallás ugy a népek és nemzetek fennállásának, mint minden egyes ember boldogulásának és üdvösségének egyedüli útja, A hol meging az igaz vallásosság, elvesz a nép és nemzet is. A vallásosság ápolója az egyház. Hazánkban a protestáns egyházak a nemzeti életnek is fentartói voltak. A mikor a magyar nemzetet elakarták nyomni, minden védelem a prot. egyházak önkormányzata (autonomiája) mögé vonult. Innen tudtuk visszaverni a támadást. Az egyház akkor megtartotta a nemzetet. Ezt a protestáns autonomiát nem szabad azért feladnunk vagy gyönggítenni engednünk semmi anyagi előnyért. Sőt erősítenünk kell az által, hogy leány gyermekeink számára külön egyházi iskolákat kell állítanunk, mert a mely egyházé a női szív: azé a jövődő!

E lelkes és igaz beszéd után megtudtuk, hogy a Magyar Protestáns Irodalmi Társaságnak vagyona 115 ezer korona; évi bevétele 13 ezer, kiadása 12 ezer korona. Könyveit nem kapkodják ugy, a mint várhatnók pedig mennyi lelki áldást visznek azok mindenüvé! Nő, de reméljük, hogy e tekintetben is jobb időket érünk!

Estve ismerkedési estély volt. Együtt vacsoráltunk a nagy vendéglőben. S ott, a kik még nem ismertük egymást, az ország minden szegletéből valók — ismeretséget kötöttünk s elbeszélgettünk bajainkról s jövő szép reményeinkről.

Másnap reggel ünnepélyes istentiszteletre gyülekeztünk az Avas-oldali ref. templomba. Az ódon nagy templomban ember ember hátán tolongott. Itt láttuk csak minő felséges dolog, mikor száz meg száz embár ajkán megzendül az ének Isten dicsőítésére. Bizony nincs szebb istentisztelet, mint a miénk. Hogy zúg, hogy emeli az ének lelkünket s hogy szárnyal a közös imában Isten trónja elé! A közének után szép dalkarok énekeltek, majd Sárkány luth. püspökkel imádkoztunk. Novák Lajos ref. theol. tanár predikált. Máté XVII. 14—21. alapján. Azt fejtegette, hogy a mi egyházi és társadalmi összesbetegségeink forrása az, hogy nincs elég élő hitünk. Ezen a bajon pedig csak imádkozással és böjtöléssel segíthetünk. De nem pápista böjtöl, hanem a mi világtól elszakadni kész s Istenhez kapcsolódó lelkünk-böjtölésével. Oh! beh szépen fejtegette s hogy érezte mindnyájan, hogy nekünk többet kell tennünk idvességünkért és egymásért! Mert különben elhullunk, mint az őszi falevelek!

A diszgyűlésen a luth. templomban folyt le Br. Vay Béla főgondnok és Zelenka Pál püspök köszöntötték az egybeseregletteket, ez utóbbi különösen azt hangsúlyozva, hogy a magyarországi luth.-és ref. hiveknek egyesülniök kell minden ellenség ellen.

Azátán Hegedüs Sándor miniszter, társasági elnök emelt szót s mondott egy lelkesítő, gyö-

nyörű beszédet. Azt hangsúlyozta, hogy az egyházi munkát nem elég csak a papokra bízunk. Mi protestánsok mindnyájan felelősök vagyunk a magunk és reánk bízottak lelki üdvösségéért. Így kell nekünk munkálnunk együtt és egymásért. Ezt a katolikusok is eltanulták tőlünk s most úgy áll a dolog, hogy attól kell tartanunk, hogy saját fegyvercinkkel vernek meg minket. Pedig ennek nem szabad megtörténni. Ha a magyar reformáció elveszne: elveszne az egész magyar nemzet. Azért nekünk folyton vigyáznunk kell egymásra. Egy legenda szerint Péter apostol

Valjon így lesz-e? Ha így lenne: egyházunk diadalmat aratna!

Utánna *Br Prónay Dezső* tartott beszédet a »láthatatlan egyház«-ról. Ez a tudós férfiú azt fejtegette, hogy a protestánsok tanában a »láthatatlan egyház«-ról az nyer kifejezést, hogy egyedül az Isten ítélheti meg, hogy ki az igaz keresztyén. Nekünk tehát nem szabad egymást gyűlölnünk. Egyházunk buzgó tagjai kell lennünk, a nélkül, hogy másokat megvetnénk, gyűlölnénk. Inkább sajnáljuk azokat, a kik nem követik a Krisztust s igyekezzünk őket az idvezítőhöz vezetni. Boldog,

A viszontlátás.

távozni akart Rómából, mikor Néró üldözte a keresztyéneket. Egy mennyei hang akkor e kérdést intézte hozzá: »Quo vadis?!« — Hová méssz?! S e hangra ő visszatért s a legnagyobb veszedelem közepette diadalra juttatta a keresztyéniséget. Közülünk is sokan eltévelyednek, hajlanak a hittagadás felé. Akkor ott kell állanunk mellette, s megkérdeznünk: Hová méssz? El akarod-e veszteni lelked üdvösségét? Kézen kell fognunk és visszavezetnünk az igaz hitre, az igaz egyházba!

A hatalmas beszéd alatt mintha fogadást tettünk volna mindnyájan, hogy így fogunk tenni!

a ki másokat is az üdvösségre vezérel! Így tegyünk!

Aztán *Lévay József* olvasta fel »Apostolok« cz. gyönyörű versét, melyet olvasóink már ismernek a mult számból s ezzel véget ért a felséges emlékeztető közgyűlés.

Utánna közebed következett s úgy búcsuztunk el egymástól, hogy: a viszontlátásra esztendő ilyenkorra *Hódmezővásárhelyen!*

Isten áldása legyen a mi nemes munkánkon! Lesz is, ha minden igaz református ember támogatja a mi Szent ügyünket! Hisszük is ezt!

Tudósító.

Isten ígéje.

Szó és cselekedet.

Mindeneket azért, melyeket nektek paranesolnak, hogy megtartsátok, megtartsátok és megcselekedjétek: de az ő cselekedeteik szerint ne cselekedjétek, mert ők mondják, de nem tartják meg. Mát. XXIII 3

Az egyenes lelkű, őszinte keresztyén ember rendszeren úgy cselekszik, a mint beszél és nem beszél mást, mint a mit cselekszik. Ugye, az ilyen ember nagyon ritka. Sőt e világnak csalárd fiai azt mondják, hogy nem is tanácsos az embernek mindent nyíltan és őszintén elmondani, mert akkor tervünket magunk áruljuk el, és nem boldogulunk semmiben. Ezt mondhatják azok, kik az életet egy vásári piacznak tekintik, a hol csak nyerni vagy veszteni lehet. Itt csakugyan egy el-ejtett szótól, sokszor igen sok függ, nem csoda tehát, ha az üzletember nem úgy cselekszik, a mint beszél és viszont.

Azonban, itt is inkább szeretnők a nyíltságot, a becsületességet az alattomos kétszínűségnél, mely annyi embert juttat koldusbotra. Mert, ha az adott szónak, a becsület szónak mindig megfelelne a cselekedet: akkor az ember könnyebben boldogulna minden dolgával; tudná hogy mihez tartsa magát mindenivel szemben. Ma azonban, még a legjobb barátok sem bíznak egymásban. Elkölik egymás vacsoráját, megisszák egymás borát, aztán rágják egymást. A hagyományos «becsület szó» ma igen keveseknek ékessége. Ez a mai társadalom betegsége.

A milyen káros a mindennapi életben, ha az emberek nem úgy cselekednek, a mint beszélnek: éppen olyan káros, sőt végeredményében még rosszabb ez a kétszínűség a lelki életre nézve. Itt már nem a test nyomorúságáról, hanem a léleknek bűné merüléséről, elkarhózásáról van szó, melyet nem lehet olyan könnyen kiköszörlőlni, mint az anyagi veszteségeket. Mégis, mennyien vannak, a kik megcsalják magukat, kárhözatra juttatják lelküket. Jézus keményen elítéli a szemfényvesztő, kétszínű farizeusokat, kik magukat igazaknak, jóknak, tökéleteseknek tartották, holott titokban elnyomták a szegényt, lábbal tiporták az igazságot és a menyneknek országát bezárták az emberek előtt. Ezekről mondja, hogy az ők cselekedeteik szerint ne cselekedjünk.

Az egyházi élet terén nincs nagyobb betegsége a mai kornak, mint a farizeusi szemfényvesztés. Mert sokan vannak, a kik magukat jó reformátusoknak, buzgó egyháztagoknak tartják, még a templomba is eljárnak: de, midőn az egyház érdekében valamit tenni kell, zugolódással teszik; panaszzal fizetik csak a köteles papi bért is, a domesztikáról pedig hallani sem akarnak. Sokan vannak, a kik embertársaikat mindig jó tanácsokkal látják el, a legkisebb hibára figyelmesek lesznek: maguk pedig Krisztusi tanács nélkül, álnokul cselekednek. Ezekre mi is azt mondjuk,

hogy a melyeket nektek mondanak, azokat megtartsátok, de az ő cselekedeteik szerint, ne cselekedjétek.

A vallásos élet terén, különösen kiválnak a szemfényvesztésben a baptisták. Ugye még a farizeusok sem tudták ámitani a világot, mint manapság a baptisták tudják. Első tekintetre azt hinnők, hogy ezek a világ legkegyesebb emberei, de közelebről nézve, kistül, hogy ámitó farizeusok. Ugyanis, előtted folyton az eget nézik, a bibliát olvassák, nem isznak semmi szeszes italt, nem pipáznak, multságba nem járnak: de titokban, mikor a világ nem látja, egyetlen cselekedetök sem egyezik meg beszédeikkel, mert kívül ugyan szépeknek tetszenek, de belől rakvák holtaknak tetemeivel és mindenféle un-loksággal (Mát. XXIII. 27.) Ha az ilyen szemfényvesztő, vándor próféták közitek kerülnek: jusson eszetekbe a Jézus tanítása, mely egészen rájuk illik: az ő cselekedeteik szerint ne cselekedjétek.

A kétszínűség divatos nyavalyájából csak úgy gyógyul ki az emberiség, ha szigoruan ragaszkodik a Jézus Krisztushoz, kinek élete egészen egyezett tanításaival s tanításai az ő cselekedeteivel. Ha Jézusnak hű követői akarunk lenni, akkor ne csak szájunkkal énekeljük, hanem legyen tele mindig szívünk a szent vágygyal, mely Énekeskönyvünkben így szól:

*Oh, Jézusom szent életedben
Mily felséges példammá lettél,
Tégy gyorsá követésedben,
Hogy azokat mi ket tettél
Én is örömmel tehessem,
És nyomdokodat kövessem.*

XXV. Dics.

c.

Hazai krónika.

Szél Kálmán képviselősége. Harmincznégy esztendeje, hogy Szél Kálmán miniszterelnök a szent-gotthárdi kerületet képviseli. Most újból felajánlották neki a képviselőséget és ekkor a küldöttség előtt a következő szavakat mondotta: »Az egységes magyar államot fejleszteni, művelté és gazdaggá tenni és szabadnak megtartani, csakis az igazi és határozott szabadelvű politika képes«. Ennek a szabadelvű politikának kifolyása a miniszterelnök egy másik nyilatkozata is, melyben hangsúlyozza az 1848. évi XX. törvényzikk végrehajtásának szükségét. Mi protestánsok csak örömmel fogadhatjuk az ilyen kijelentéseket, hiszen a mi vallásunk éppen a szabadságnak, a haladásnak magasztos elvét hirdeti és akarja átvinni az életbe is. Minden szép beszéd daczára azonban mégis elszomorít egy körülmény, az t. i., hogy a beszédet nem követi a tett. Csak mondják, hogy szabadelvűek vagyunk; csak ígérik, hogy sérelmeink orvosolva lesznek: mégis, marad minden a régi. Számon tartjuk, hogy vajjon a közelebbi országgyűlési sorozatban a szép ígéretekbe mit váltanak be?

Földmivélés, ipar, kereskedelem. A képviselőjelöltek, majdnem valamennyien, foglalkoztak Magyarország jelenlegi gazdasági állapotával. És úgy a kormánypártiak, mint a balpártiak egyhangulag azt mondták, hogy hazánk gazdasági állapota nem kielégítő. Sem a földmivélés, sem az ipar és a kereskedelem nem virágzik úgy, hogy abból az ország lakossága boldogan megélhetne. A mezőgazdasági terményeknek, mint a búza, rozs, törökbúza stb. nincs ára, mert a külső országok magas vámot szabtak az idegen gabonára. Így elzárták az utat a magyar búza elől, itthon pedig olcsó áron kell elpredálnunk. Az ipari cikkekhez pedig drágán jutunk hozzá, mert Magyarország ipara még nem elég fejlett ahhoz, hogy szükségünket kielégíthesse. A képviselőjelöltek közül egyesek csak a földmivélésnek, mások pedig csak az iparnak akarnak kedvezni. *Hegedüs Sándor* kereskedelmi miniszter — igen helyesen — úgy nyilatkozott, hogy a földmivélést, ipart és kereskedelmet együtt kell felkarolni. A földmivelési termékeknek a monarchia piacát, a hazai iparnak a magyar piacot kell biztosítani. A magyar nemzet anyagi megerősödése pedig csak akkor fektethető biztos alapokra, ha elsőbben a nép értelmi színvonalát emeljük. Kétségteljesen a jövő országgyűlésnek a gazdasági kérdések megoldása lesz a legfontosabb tárgya. Akkor dől el: lesz-e önálló vámterület, mint a balpártiak akarják, vagy pedig továbbra is közösségben maradunk Ausztriával?

A választások eredménye. Október 2-án és 3-án a legtöbb kerületben megtörténtek a képviselőválasztások. A szabadelvűpárt többsége már lapunk zártáig is megállapítható. Jövő számunkban az eredményről részletesen beszámolunk.

Berukkolok katonának. Október első hetében sok magyar legény bánatos szívvvel dalolja e nótát: »Berukkolok katonának...« Jól tudjuk, hogy nehezen lehet megválni a szülőföldtől, de hát a katonasággal egy szép kötelességet teljesítünk hazánk iránt, azért nem szabad attól huzódozni. Aztán a mai világban nem is tartják ügyes embernek azt, a ki katoná nem volt; az ilyeneknek pedig nem a világ az a három esztendő!...

Világkrónika.

Német katonák Bécsben. Azok a német katonák, kik a kínai háborúban részt vettek, most vannak hazatérőben Berlin felé. Utközben egy napra megállottak Bécsben is, hol igen nagy kitüntetéssel fogadták a győztes harczfiakat. A díszszemlén megjelent Ferencz József osztrák császár is és megdicsérte őket vitézségükért. A katonák barátkozása egyik jele a két nagyhatalmasság jó viszonyának.

Az új elnök. Az amerikai köztársaság új elnöke a választásig az eddigi alelnök *Roosevelt* lett, ki, mikor hivatalát elfoglalta, azt ígérte, hogy a szomorú véget ért Mac Kinley politikáját fogja követni.

Kitchener lemondása. Hire jár, hogy az

angol hadvezér Kitchener le akar mondani állásáról, mert nagyon elkeserítette azon körülmény, hogy sehogy sem bír a burokkal. Az angol kormány még nem döntött ebben a kérdésben. Míg a hadvezéri válság foly, a burok győzedelmesen nyomulnak előre.

Nápolyban kiütött a pestis. Olaszország egyik nagy városában, Nápolyban kiütött a pestis. Eddig több, mint 40 ember betegedett meg, kik közül hatan meg is haltak. A lakosság igen megremült, daczára, hogy szigorú óvintézkedéseket rendeltek el.

Tél Orossországban. A nagy muszka birodalom egyes tartományaiban nagy havazások voltak. A korai tél az őszi terményekben sok kárt tett.

Mai képünkhöz.

Hosszu útról tért vissza az uraság s mindjárt sétálni indul szép kertjében. Az öreg János kérész, ki gyermekéje óta az »udvarban« nőtt fel siet köszönteni urát. Mily bizalmasan, hosszan szoritanak kezét. Hogy megbocsúli az Ur az ő hű szolgáját. Bizony, ha ma is meg volna, mint régen, ha a cselédség mindig hűséges volna, az uraság pedig arra gondolna, hogy az ő cselédje neki legjobb embere, kiért neki is áldozni, a kit megbecsülni, tisztelni és segítnie kell: nem volna annyi panaszló uraság és annyi kesergő s nem egyszer bosszúval télt cseléd; munkás. A tisztélet, becsülés és szeretet be sok háborúságnak venné elejét! Tanuljuk a képről egymást becsülni, mert bármi sorsban vagyunk, emberek vagyunk mindnyájan, sőt egy mennyei Atyának gyermekei: *testvérek!*

Égyházi élet.

Reversálisok. Így nevezik azokat a házassági egyezségeket, melyeket az újabb házassági törvény értelmében a házasfelek köthetnek — születendő gyermekeiknek vallására nézve. A különböző vallású házasfelek ebben az egyezésben határozhatnak az iránt, hogy születendő gyermekeiket vagy mind a református, vagy pedig valamely más vallásban fogják felneveltetni. Ha egyezés nem jött létre a házasfelek között, akkor a születendő gyermekek nemük szerint, szülőik vallását követik. Magában véve a törvénynek emez intézkedése még nem volna baj, mert a szülői szabad elhatározásnak egy szép jogát biztosítja. A baj ott kezdődik, mikor a vegyes hitű jegyes párokat egyik vagy másik fél papja kényszeríteni kezdi, hogy születendő gyermekeiket az ő vallásában neveltesse föl. A reversális kicsikarásban különösen a pápista papok a mesterek. Ám, azon még nem csodálkozunk, ha szegényebb sorsu emberek könnyen odaigérik születendő gyermekeiket a pápistáknak — pedig ez is nagy hiba — : de már azt sehogy sem tudjuk megbocsátani, ha egyházi hivatalnokok, mint a tanítók

is, adnak reversálist. Pedig ilyen eset már történt. A nagy-károlyi egyházmegyében a *máté-szalkai* régi tanítónak, *Beccsi* Bertalannak két leánya ment férjhez pápista emberhez és mind a kettő reversálist adott, hogy születendő gyermekeiket a róm. kath. vallásban neveltetik fel. S mi több, a tanító azt állította, hogy nincs reversális s így a ref. papot félrevezetve, az jóhiszeműleg megeskette a párokat. Aggodalommal vetjük fel a kérdést: mi lesz a ref. egyházzal, ha még annak építómesterei a gályarabok (méltatlan) utódai is reversálist adnak? A ref. egyháznak egy perczig sem szabad, hogy tovább is kenyeret adjon az ilyen könnyelmű tobareknek. Azok pedig, a kik szeretik vallásukat, s e szeretetből kifolyólag aggódni tudnak egyházunk jövőjéért: legyenek résen, hogy református ember ne adjon reversálist, sőt, ha lehet, még ő vegyen, mert ez által is egy-egy lelket nyerünk meg a Jézus Krisztusnak.

Kegyés adományok. *Tisza* Kálmán, a dunántúli egyházkerület főgondnoka a pápai templommalapra 1000 koronát adományozott *Darányi* Ignác földmívelési miniszter, a pápai iskola főgondnoka pedig az ottani ifjusági egyesületnek ez évben is 200 koronát adott. Szeretjük, mikor a mi nagyjaink a jótékonyaságban is elől járnak!

Imakönyvek a fogházakban. Hogy a pápista áramlat és a tértitgetés milyen erős hazánkban: az csak úgy ismerhetjük meg, ha figyelmünket még a kicsiny dolgok sem kerüljük ki. A börtönökben, fájdalom, sok egyén van, kik különböző vallásuak. Az igazságügyminister elrendelte, hogy ezeket is lelki gondozásban kell részesíteni, és ajánl is az ügyészségeknek egy pápista imakönyvet, melyet a rabok kezébe kell adni. A protestáns rabokról mélységesen hallgat, azok lelki gondozásával nem törődik, pedig tudunkkal éppen *Csiky* Lajos debreczeni ref. theol. tanár nyerte meg a pályázatot a rabok számára írt imakönyvével. Reméljük, hogy a miniszter ur erről is meg fog emlékezni!

Vegyes hírek.

A *«Vasárnap»* olvasóinak szíves tudomására hozzuk, hogy lapunk nyomtató intézete, a Gámán J. Örököse nyomdája f. évi október hó 1-től kezdődőleg a Kossuth Lajos utczába, volt unitárius kollegium épületébe helyeztetett át.

Ne hazudj. Berlinben a napokban hunyt el egy Schulze nevű ev. ref. lelkész. Az elhunyt eredeti ember volt, különösen a jótékonyaság gyakorlásában. Egy alkalommal egy nyomorgó család asztalos kereste fel és könyöradományt kért.

— Itt van ötven fillér és ez a biblia, mondotta a lelkész. De két nap mulva jöjjön vissza és hozza magával a bibliát is. Az asztalos elis jött:

— Olvasott a bibliában? kérdezte a lelkész.

— Olvastam; felelte az asztalos.

A lelkész lapozni kezdett a könyvben és szigorú pillantásokkal jelentette ki:

— Ön nem mond igazat, mert ha imádko-

zott volna belőle, megtalálja ezt az ötvenmárkás bankót, a melyet erre a lapra tettem, a melyen ez áll: Ne hazudj!

Képzeltető az asztalos elszörnyedése. A lelkész azért odaadta neki az ötven márkát és munkához is juttatta.

Feledékeny anya. Egy bécsi asszony utazott a vonaton, s kis pólyás gyermekét is magával vitte. Egyik állomáson kiszállott, s a gyermekét a kupéban feledte. Azután sürgönyözött a kis jószág után és szerencsésen meg is találta.

Israeliták ujéve. A világ teremtése óta 5662 esztendő telt el, azt mondja az izraelita kalendárium. Szent, nagy ünnep ez a zsidók ujéve (Roshasana), a legnagyobb valamennyi ünnepük között. Szept. 13-án pénteken este vette kezdetét és a hétfői «hosszu nap»-pal ér véget. Az ujévet nemsokára a Gedalja-ünnep, a Jomkipur, a sátoros ünnep, a záró ünnep és a thóra ünnep fogják követni, melyek az elsövel — az ujévvél — egy egész ciklust alkotnak, úgy mint a keresztényeknek a húsvét vagy karácsony.

Mátyás király szobra. Kolozsváron az igazságos Mátyás királynak szízes szobrot fognak emelni. A szobor már készen is van, de még hiányzik 32 ezer korona a felállítási költségekhez. Ez összeg előteremtésére újabb gyűjtést indítanak meg. Ha a pénz begyűl, a jövő évben leleplezik a szobrot.

Különös szokás. Szumátra szigetén az a szokás, hogy a nő, férje halála után, háza tetejére, egy hosszú ruhra zászlót tűz ki. Az özvegy csak akkor mehet újból férjhez, ha a zászlón szakadozás mutatkozik.

A muszka csár konyhája. A muszka csár konyhájában a főző edények tiszta aranyból vannak és még Katalin czárné idejéből valók. Értékük 200 ezer korona. A konyha személyzete 267 emberből áll; a főszakács évi fizetése 240 ezer korona. Ezenkívül még hat szakács van, kinek fizetése fejenként 25 – 30 ezer korona.

Mit olvassunk? Mai világban alig van ember, a ki újságot ne olvasna. Azonban sokan nincsenek tájékozva, hogy melyik újság milyen irányu, s így könnyen megesik, hogy drága pénzért hitvány lapot kapnak. Eddig nem volt olyan újság, mely a protestánsok dolgaival foglalkozott volna, míg a pápisták dolgait mindenik bőven tárgyalta. A *«Magyar Szó»* csupán az egyetlen napi újság, mely a protestánsok dolgaival is foglalkozik. Ez a lap minden tekintetben független, önálló. Nem fél senkitől, megmondja az igazat mindenkinek, mert fennállása nincsen valamely kauczióhoz kötve, hanem az előfizetők tartják fenn. Nekünk protestánsoknak különösen jó szolgálatot tett már eddig is, mert újlag felszínre hozta az 1848. évi XX. törvénycikket és sürgeti annak végrehajtását. A kinek módja van, hogy a *«Vasárnap»* mellett még más újságot is olvasson: az ne rendeljen más lapot, csak a *«Magyar Szó»*. Ára egy évre 28 korona, de lelkészeknek, tanítóknak, gondnokoknak, presbitereknek adják 20 koronáért is. Elő lehet fizetni Budapesten VI. Terézkerut 3. szám alatt.